

Handreiking voor het organiseren van een teambijeenkomst

Laura Boele-de Bruin

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Met deze handreiking wordt beoogd het organiseren van een teambijeenkomst over christelijk leraarschap te vergemakkelijken.
Bronvermelding	Boele-de Bruin, L. (2015) Handreiking voor het organiseren van een teambijeenkomst
Thema *	School
Gebruik **	Handen
Plaatsingsdatum	2015
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Brongericht, praktijkgericht

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Handreiking voor het organiseren van een teambijeenkomst

Laura Boele-de Bruin Msc

Met deze handreiking wordt beoogd het organiseren van een teambijeenkomst over christelijk leraarschap te vergemakkelijken. Dat gebeurt door het aanreiken van:

1. Informatie over twee verschillende typen teambijeenkomsten
2. Suggesties voor de inhoud van een brongerichte teambijeenkomst
3. Suggesties voor de inhoud van een praktijkgerichte teambijeenkomst
4. Praktische tips voor het vormgeven van een teambijeenkomst

1. Twee verschillende typen teambijeenkomsten

1.1 *Belang van een teambijeenkomst over christelijk leraarschap*

Waarom hechten we belang aan christelijk onderwijs? Wat is het doel van christelijk onderwijs? Dergelijke vragen zijn het waard om van tijd tot tijd overdacht en besproken te worden. Door de waan van de dag kunnen deze vragen snel verdrongen worden. Het is daarom goed om tijd te maken voor trage vragen. Een geschikt moment om stil te staan bij het belang van christelijk onderwijs en christelijk leraarschap is tijdens een teambijeenkomst: een moment van ongeveer een halfuur tot twee uur waarin je samen met je collega's nadenkt over christelijk leraarschap. Zo'n bijeenkomst kan op verschillende wijze vorm gegeven worden. Hieronder een korte bespreking van twee soorten teambijeenkomsten: een brongerichte en praktijkgerichte teambijeenkomst waarin christelijk leraarschap centraal staat.

1.2 *Brongerichte teambijeenkomst*

Bij een brongerichte teambijeenkomst is het startpunt een brontekst uit de christelijke traditie die gericht is op onderwijs; dit kan een tekst van bijvoorbeeld Augustinus of Calvijn zijn of een pedagoog uit de christelijke traditie. De tekst wordt afzonderlijk (vooraf) en/of met het team gelezen, gevolgd door een bespreking van de inhoud; eventueel aan de hand van (voorbereide) vragen en/of stellingen. Indien mogelijk wordt er tijdens het gesprek een link gelegd naar de dagelijkse praktijk van het lesgeven.

1.3 *Praktijkgerichte teambijeenkomst*

Bij een praktijkgerichte teambijeenkomst is een situatie uit de praktijk, verwant met christelijk leraarschap, het vertrekpunt van de bijeenkomst. In tegenstelling tot de tekst bij een brongerichte teambijeenkomst, kan het vertrekpunt bij een praktijkgerichte teambijeenkomst heel divers zijn: het kunnen vragen en ervaringen vanuit de lespraktijk zijn, maar ook maatschappelijke ontwikkelingen die invloed (kunnen) hebben op de identiteit van de school. De ingebrachte situatie of casus wordt door het team besproken, waarbij gereflecteerd wordt hoe deze situatie zich verhoudt tot christelijk leraarschap.

1.4 *Kiezen tussen beide typen of combineren?*

Uit onderzoek is gebleken dat christelijke leraren makkelijker te motiveren zijn voor een praktijkgerichte dan voor een brongerichte bijeenkomst. Dat kan te maken hebben met de onbekendheid met een brongerichte bijeenkomst, maar ook met het praktische

karakter van een praktijkgerichte bijeenkomst. Leraren zien doorgaans meer waarde in het steken van tijd in een praktijkgerichte activiteit dan in een theoretische. Het is belangrijk om bij de keuze voor een brongerichte bijeenkomst te voorkomen dat er alleen een puur theoretisch gesprek ontstaat. Bewaak bij brongerichte bijeenkomsten de link met de hedendaagse praktijk te bewaken of voeg die link in. Zo blijven alle collega's betrokken tijdens de bijeenkomst en bereid tot een volgende bijeenkomst! Bij praktijkgerichte teambijeenkomsten blijkt dat deze niet alleen positieve gevolgen hebben voor de lespraktijk, maar ook voor reflectie en verdieping op christelijk leraarschap zorgen. Kortom, beide soorten teambijeenkomsten ondersteunen leraren om de verbinding te maken tussen identiteit en het handelen in de lespraktijk.

2. Suggesties voor de inhoud van een brongerichte teambijeenkomst

2.1 Een bron voor bespreking op een brongerichte teambijeenkomst

Er zijn verschillende manieren om een of meerdere (korte) bronteksten te vinden die gebruikt kunnen worden op een brongerichte teambijeenkomst.

- Wellicht heeft u kortere of langere tijd geleden een boek van een pedagoog of leraar gelezen, waarvan u zich nog passages herinnert die u eens aan uw collega's wilt laten lezen.
- Wellicht heeft u een boek van een pedagoog of leraar kortere of langere tijd geleden ongelezen in uw boekenkast gezet, maar wenst u het graag eens te lezen. Zie het uitzoeken van geschikte passages om te delen met collega's als perfecte aanleiding!
- Maak gebruik van de boeken "Vitale idealen, voorbeeldige praktijken, grote pedagogen over opvoeding en onderwijs". Hiervan zijn twee delen verschenen, onder redactie van P.M. Murre, A. de Muynck en H. Vermeulen en te koop via Bol.com. In deze boeken wordt het leven, het mens- en kindbeeld en de voorgestelde didactiek van verschillende pedagogen (Comenius, Koelman, Waterink en anderen) beschreven. Ook bevat ieder hoofdstuk reflectievragen en literatuurverwijzingen.
- Maak gebruik van de pedagogische canon die het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar educatief heeft ontwikkeld. In deze canon komen verschillende figuren uit de geschiedenis langs (Augustinus, Meester Bloot, Vygotsky en anderen) die zich hebben uitgesproken over christelijk onderwijs of waarvan het christelijk onderwijs heden ten dage kan leren. In deze canon zijn integraal korte teksten uit boeken deze personen opgenomen. Deze teksten lenen zich direct voor gebruik op een bijeenkomst met collega's en zijn voorzien van gespreksvragen. De canon is te vinden op de website www.christelijkleraarschap.nl.
- Zoek bezinnende artikelen / meditaties in tijdschriften zoals bijvoorbeeld de DRS (tijdschrift De Reformatorische School)

3. Suggesties voor de inhoud van een praktijkgerichte teambijeenkomst

3.1 Een thema voor bespreking op een praktijkgerichte teambijeenkomst

Een thema ter bespreking op een praktijkgerichte bijeenkomst kan zomaar ontstaan in de wandelgangen maar ook een lang gekoesterde wens betreffen. Zet het thema om in een of meerdere casussen (beschrijvingen van een praktijksituatie), dat is een goede opening voor een praktijkgerichte bijeenkomst.

- Vraag aan collega's (bijvoorbeeld bij een functionerings- of intervisiegesprek) over welke veranderingen in het onderwijs zij het meest enthousiast zijn of zich het meest zorgen maken. Misschien de inzet van het smartboard bij het bijbelverhaal? Of het gebruik van social media door leerlingen? U zult veel thema's op het spoor komen die zich lenen voor een bespreking in het team.
- Misschien heeft een collega een heel mooie gebeurtenis in zijn klas / in een van zijn klassen met u gedeeld en merkten jullie dat jullie hierdoor versterkt werden in jullie roeping als christelijke leraar. Is dat geen startpunt voor een praktijkgerichte bijeenkomst?
- Er komt veel op een basisschool of middelbare school af. De ene onderwijsontwikkeling volgt de andere op. Gebruik een praktijkgerichte bijeenkomst om als team te bezinnen op een ontwikkeling en vast te stellen of het past bij jullie christelijke visie op onderwijs en het kind. Denk bijvoorbeeld aan opbrengstgericht werken of burgerschapsvorming.
- Wat betreft christelijke identiteit en schoolvakken is er meer mogelijk dan menige leerkracht of leraar denkt. Zoek hierover informatie op de volgende websites en bespreek de mogelijkheden die er liggen om een schoolvak meer in te kleuren vanuit een christelijk wereldbeeld.
 - www.christelijkleraarschap.nl
 - www.whatiflearning.com
 - www.ienknetwerk.nl

4. Praktische tips voor het vormgeven van een teambijeenkomst

4.1 Brongerichte teambijeenkomst vormgeven

Hieronder is in tabelvorm weergegeven welke vorm een *brongerichte bijeenkomst* kan hebben en welke activiteiten dat vraagt van de organisator en de deelnemers.

Brongerichte teambijeenkomst	Organisator	Teamleden / collega's
Vorbereiding	- Brontekst selecteren - Opzet bijeenkomst noteren - Is het nodig om een spreker te vragen die vertelt over de auteur van de brontekst? - Vragen/stellingen bedenken om te willen bespreken of achter de hand te hebben - Collega's informeren over doel, plaats en tijd van bijeenkomst en voorbereiding	- Brontekst lezen
Bijeenkomst	1. Gezamenlijk lezen brontekst 2. Kort moment om in duo's van gedachten te wisselen 3. Inventarisatie van vragen/stellingen 4. Keuze uit vragen/stellingen 5. Bespreking van vragen/stellingen (evt. in groepjes)	

Verwerking	- Wat neem ik persoonlijk mee van deze bijeenkomst? - Wat nemen mijn collega's van deze bijeenkomst mee? - Wat leer ik van deze bijeenkomst voor de opzet van een volgende? - Is er animo of input ontstaan voor een vervolgbijeenkomst?	- Wat neem ik persoonlijk mee van deze bijeenkomst? - Wat nemen mijn collega's van deze bijeenkomst mee? - Wat vind ik van een dergelijke bijeenkomst?

4.2 *Praktijkgerichte teambijeenkomst vormgeven*

Hieronder is in tabelvorm weergegeven welke vorm een *praktijkgerichte bijeenkomst* kan hebben en welke activiteiten dat vraagt van de organisator en de deelnemers.

Praktijkgerichte teambijeenkomst	Organisator	Teamleden / collega's
Vorbereiding	- Bepaal het thema en zet het om in een casus (of meerdere casussen) - Bepaal of je teamleden vraagt om een casus in te brengen over het thema - Verspreid alvast een casus onder het team als opwarmertje - Vragen/stellingen bedenken om te willen bespreken of achter de hand te hebben - Collega's informeren over doel, plaats en tijd van bijeenkomst en voorbereiding	- Aandragen van een casus bij het thema
Bijeenkomst	1. Gezamenlijk lezen van geschreven casus of het luisteren naar een casus van een collega 2. Eventuele toelichting of verheldering van casus 3. Bespreking van casus: wat heeft deze casus met christelijk leraarschap te maken? 4. Het plaatsen van de casus in een groter / verdiepend kader (overheidsbeleid, visies van pedagogen bijv.) 5. Reflectiemoment: hoe (willen) we als christelijke leraren omgaan met dit thema / deze casus?	
Verwerking	- Wat neem ik persoonlijk mee van deze bijeenkomst? - Wat nemen mijn collega's van deze bijeenkomst mee?	- Wat neem ik persoonlijk mee van deze bijeenkomst? - Wat nemen mijn collega's van deze bijeenkomst mee?

	- Wat kan de school met de uitkomsten van deze bijeenkomst voor het schrijven van beleid en het maken van plannen? - Wat leer ik van deze bijeenkomst voor de opzet van een volgende? - Is er animo of input ontstaan voor een vervolgbijeenkomst?	- Op welke momenten in de week kan ik op het thema terugkomen door een gesprek met een collega of door samen bijvoorbeeld een les op te zetten? - Wat vind ik van een dergelijke bijeenkomst?

6. Tot slot

Christelijke leerkrachten en leraren vinden samenwerken met collega's aan christelijk leraarschap echt belangrijk. Echter, het geven van handen en voeten aan die samenwerking is in de dagelijkse gang van zaken best lastig. Deze handreiking heeft een opstap gegeven naar manieren om allereerst met elkaar van gedachten te wisselen in een teambijeenkomst. Laten we teambijeenkomsten gebruiken om samen te werken aan goed christelijk onderwijs!